

OBSAH:

Útvar služeb	2
Útvar doplňování a zpracování fondu	10
Oddělení informačních systémů	17
Oddělení regionálního knihovnictví	18
Útvar organizace knihovnictví (krajské pracoviště)	18
Oddělení regionalistiky, starých a vzácných tisků	22
Hospodaření	23
Závěr	24

Příloha:

Knihovnické ukazatele za rok 2003

ÚTVAR SLUŽEB

Úvod

Činnost útvaru služeb KVK v Liberci byla v roce 2003 především zaměřena na realizaci změn v uspořádání volně přístupných knihovních fondů tak, jak si je vyžádaly praktické zkušenosti z předchozích dvou let provozu nové budovy knihovny. Vedle toho – za stávajících podmínek nedostatečně personálně obsazených kvalifikovaných funkcí – se s velkým úsilím zajišťovaly výkony potřebných standardů základních služeb a samozřejmě i žádané služby nadstandardní.

Plně po celý rok se prověřovala i funkčnost začlenění služeb poboček mezi ostatní provozní oddělení knihovny

Plnění společných úkolů

1/ Společným úkolem pro všechna oddělení bylo prázdninové **stěhování knihovních fondů** ve volných výběrech všeobecné a studijní knihovny. Byla uskutečněna první fáze posunu a sjednocení tematické nabídky volného výběru naučné literatury, v období září až prosinec byla tato změna testována u uživatelů, aby byla vyhodnocena a podle konkrétních poznatků dokončena v roce 2004. O potřebné realizaci bylo rozhodnuto na základě zjištění, že vedle polyfunkčního uspořádání prostorů nové budovy je zapotřebí vytvořit ve větší míře studijní zázemí včetně nezbytných technických vybavení (větší množství terminálů pro využití elektronických databází, scanery, funkční kopírovací přístroje) a klidových zón pro prezenční výpůjčky knihovních dokumentů, kterých přibývá z důvodů nedostatečného počtu duplikátů.

V rámci studijní knihovny byla tak přestěhována část fondu do skladu a část převedena do všeobecné knihovny. Ze všeobecné knihovny byla naopak část fondu předána do studijní knihovny a část rovněž do skladu. Celá reorganizace sledovala i přehlednější rozdělení oborů naučné a populárně naučné literatury.

S vlastními přesuny pochopitelně souvisela i časově náročná úprava lokací a dislokací v katalogích, opravy znaků MDT a technické úpravy označení na jednotlivých publikacích.

V prostorách studovny a čítárny byly provedeny radikální přesuny regálů a informačního místa pro zisk dalších rezerv na vystavování periodik a nová studijní místa.

Logickou součástí těchto úprav byly dále reorganizace stávajícího uspořádání skladových prostor. Signatura A (naučná literatura) ve skladu byla kompletně přestěhována, signatura B (druhy dokumentů podle formátu) byla rozvolněna. Na signatuře PB (časopisy) byly zvlášť vyčleněny nejnovější ročníky.

2/ Mezi společné úkoly samozřejmě patří i **běžný provoz všech oddělení**. Celoroční statistické ukazatele potvrzují úctyhodné výkony všech provozních pracovníků. Tabulkový přehled statistických ukazatelů je uveden v příloze této zprávy.

Komentář k ukazatelům knihovnické činnosti za rok 2003:

Téměř všechny plánované ukazatele, které vycházely ze skutečnosti roku 2002, byly překročeny, k několika výkyvům došlo v poměru výsledků hlavní budovy a poboček U poboček je třeba vzít v úvahu, že se jejich počet od 2. polétí 2003 zmenšil (pobočka Vratislavice se stala městskou knihovnou) a dále pobočka Krásná Studánka byla 4 měsíce zcela uzavřena (stěhování).

Za vykazovanými čísly nejsou samozřejmě pouze základní knihovnické služby, obsah každodenní pracovní činnosti nelze vždy vyjádřit konkrétními údaji. Jen tedy pro dokumentaci některé zajímavé výsledky:

2. července 2003:	návštěvnost:	1234 uživatelé
	výpůjčky:	3031 dokument

27. srpna:	návštěvnost: výpůjčky:	1229 uživatelů 2589 dokumentů
1. září:	návštěvnost: výpůjčky:	1713 uživatelů 3197 dokumentů
19. listopadu:	návštěvnost: výpůjčky:	2371 uživatel 3578 dokumentů
10. prosince:	návštěvnost: výpůjčky:	1801 uživatel 2698 dokumentů

(Pro doplnění je třeba uvést, že se nejedná o výběr extrémních provozních dní. Uvedená čísla jsou ze statistiky provozu hlavní budovy)

- **Čtenáři:** registrovaní čtenáři překročili plánované číslo v hlavní budově i na pobočkách. Uživatelé, kteří navštěvují více provozů, jsou uváděni 1x.
- **Čtenáři do 15 let:** skutečnost oproti plánovanému číslu byla menší (řádově o 6%), ale dá se říci, že kapacita knihovny pro děti a mládež je naplněna a rozdíl tvoří kategorie dětí od 15 do 18 let, která toto oddělení navštěvuje, ale je registrována v dospělých uživateli.
- **Návštěvnost:** skutečnost tvoří 116% plánu a vedle toho existuje neregistrovaná velká skupina návštěvníků, která užívá služeb knihovny pouze prezenčně.
- **Výpůjčky:** překročeny oproti plánu ve všech sledovaných kategoriích, což se vzhledem k nedostatečnému počtu přírůstků nových knih jeví jako maximum, které nebude v dalších letech stoupat.
- **Informační služba:** uvedené číslo vyřízených informačních dotazů zahrnuje činnost informačních míst v celé budově a na 7 pobočkách.
- **MVS:**
 - A/ pro čtenáře KVK
 - 445 požadavků, z toho 24x MMVS – vyřízeno 14 požadavků
 - 312 vyřízeno

B/ požadavky z jiných knihoven

- 1436 požadavků, z toho 11x MMVS (Slovensko) – vyřízeny všechny
- 1344 požadavků vyřízeno, ostatní předány jiným knihovnám

Tradičně plánované číslo 2000 MVS na požadavky z jiných knihoven není plněno již delší dobu a obráží nedostatečnou nabídku našeho knihovního fondu (ztráta PV, minimální akvizice odborné literatury).

3/ V rámci **zajišťování společných kulturních, výchovných a vzdělávacích akcí** se podíleli všichni pracovníci útvaru služeb poměrným dílem a výsledkem je organizace 650 pořadů, programů, besed, exkurzí apod., 45 seminářů a konzultací a konečně i podíl na vydání 7 publikací. Podrobněji o uvedené knihovnické činnosti uvádí následné zprávy jednotlivých oddělení, na místě společně organizovaných akcí je třeba připomenout hlavně:

- podíl na organizaci 1. veletrhu dětské knihy v Liberci (březen 2003)
- vyhodnocení literární soutěže dětí „Máj - měsíc poezie“ a uspořádání dětského dne „Aby ze světa nevymizela radost“ (květen - červen 2003)
- „Velké společné říjnové čtení“, což bylo 12. hodinové nonstop čtení z ukázek české literatury (říjen 2003)
- Semináře k bližšímu poznání práce na Internetu a jejich možnostech (březen 2003)
- Zapojení do celostátní akce „Noc s Andersenem“ (duben 2003)
- Zahájení vydávání pravidelného periodika Světlík – za spoluúčasti Kruhu autorů Liberecka dvouměsíčník o světě knihoven Libereckého kraje a kulturních aktivitách

Plnění úkolů v jednotlivých odděleních

ODDĚLENÍ INFORMAČNÍ SLUŽBY

1. Základní činnosti:

- základní orientační, bibliografické, faktografické a referenční informace
- správa databáze uživatelů knihovny
- centrální registrace dospělých uživatelů
- příjem a výdej dokumentů, jednorázové výpůjčky
- centrální pokladna (sankční poplatky, poplatky za rezervace, roční poplatky apod.)
- přístup na Internet (21 stanic) – průměrná denní návštěvnost cca 200 - 250 uživatelů
- elektronické databáze – v první polovině roku knihovna získala přístup do unikátní databáze encyklopedického charakteru *Oxford Reference Online* a databáze *Ulrich's International Periodical Directory*; na podzim knihovna pro potřeby IS zakoupila databázi *Databanka českých firem* od firmy Databox
- prodej (diskety, kopírovací karty, igelitové tašky, telefonní karty, pohlednice, Liberecký den apod.)
- základní (v rámci možností) turistické informace

1.1 Školení pro veřejnost

Po celý rok probíhaly kurzy pro veřejnost (cca 2x měsíčně) – základy práce s Internetem a e-mail – které se setkaly s velkým zájmem veřejnosti.

Celkový počet účastníků: **270**

Souběžně probíhala Seznamka aneb... V souvislosti s přechodem na nový elektronický katalog se od září vyučoval IPAC.

Celkový počet účastníků: **96**

1.2 Březen – měsíc Internetu

V rámci šestého ročníku pracovníci knihovny připravili následující akce:

- P@vučina – elektronický znalostní kvíz byl umístěn v průběhu měsíce na www stránkách knihovny; počet účastníků: **28**; správné odpovědi: 13 – získali 5 hodin Internetu zdarma, ostatní 1 hodinu
- školení pro veřejnost – Internet pro seniory – 4x; počet účastníků: **60**
– Služby knihovny online (konto čtenáře, IPAC, databáze);
počet účastníků: **5**
- Internet ve fondu KVK – prezentace publikací o Internetu z fondu knihovny instalovaná ve Studijní knihovně
- Konto čtenáře – v rámci měsíce byla prezentovaná nová služba pro veřejnost Konto čtenáře

Svémi aktivitami se připojily také pobočky (Vesec)

1.3 Školení pro zaměstnance

4. 2. 2003 – Oxford Reference Online, Ulrich's International Periodicals Directory, Anopress – archiv

počet účastníků: **13**

25. 11. 2003 – Vyhledávání v databázi Proquest

počet účastníků: **17**

1.4 Účast na školeních, seminářích, konferencích

28. 1. 2003 – Prezentace Oxford Reference Online a Ulrich's ...

27. - 29. 5. 2003 – konference Inforum

1. 11. 2003 – Proquest update

1. 12. 2003 – Setkání konsorcia eIfI – uživatelů databází firmy EBSCO

1.5 Exkurze

celkem: 69

z toho:

základní a střední školy44 (3 německy)

odborná veřejnost9

ostatní16 (1 anglicky, 1 německy)

celkem účastníků.....1 605

1.6 Informace o neziskovém sektoru

Pokračovala spolupráce se Informačním centrem nadací v oblasti poskytování informací o neziskovém sektoru.

2 Evropská unie

Pokračovala spolupráce s Euro Info Centrem v Liberci a Regionálním evropským informačním střediskem:

- Informační servis ve vstupní hale (každý čtvrtek – EIC) – pouze do června, ***od září z důvodu reorganizace a personálních změn v EIC zrušeno***
- nabídka propagačních materiálů o Evropské unii
- „Sociální politika v Evropské unii“ – cyklus dokumentárních videopořadů pro střední školy a veřejnost – květen a červen 2003
cíl: zvýšit informovat občanů České republiky o Evropské unii
počet účastníků: **115**
spolupráce KVK a EIC
- pokračovalo systematické doplňování a profilování knihovního fondu s tematikou Evropské unie

3 Krajské informační centrum

V průběhu prvního pololetí probíhala jednání ohledně realizace Krajského informačního centra. Zpracovaná koncepce byla předložena na Krajském úřadě. Zástupci knihovny obhajovali koncepci na kulturní radě v Českém Dubu. Z důvodu malé podpory byla jeho realizace prozatím odložena.

4 Granty

Realizované granty:

- *Děti čtou nevidomým dětem* – v první polovině roku 2003 byla dokončena realizace zvukové knihy „O kočce Julii“, křest proběhl v rámci doprovodného programu Veletrhu dětské knihy konaného v březnu 2003 v Liberci. (program Mládež a kultura KÚ Lib. kraje, odp. osoba – Mgr. Dana Petrádesová)
- v prosinci prodlouženo členství v konsorciu pro přístup do databází TAM TAM a ČTK (program VISK, odp. osoba Mgr. Dana Petrádesová)
- *Prolínání kultur – česko-romská kniha pro děti* – texty Ludvíka středy pod souhrnným názvem „Duhový most“ v češtině a romštině, ilustrace p. Antoš, dokončení v březnu 2004 (Kulturní fond Magistrátu města Liberec, odp. osoba Mgr. Dana Petrádesová a Mgr. Blanka Konvalinková)
- *Hrajte si a tvořte v knihovně* – volnočasové aktivity na pobočce Kunratická (Kulturní fond Magistrátu města Liberce, odp. osoba Alena Čejková)
- *Zastav se na chvíli...II.* (pobočka Kunratická) – dotace použita na realizaci volnočasových aktivit na pobočce Kunratická (program Knihovna 21. století, odp. osoba Alena Čejková)
- *Kooperativní tvorba a využívání souborů autorit* (program VISK, odp. osoba Mgr. Blanka Konvalinková)

- *Digitalizace mikrofilmu novin „Reichenberger Zeitung“ II.* (program VISK, odp. osoba Václav Kříček)

Podané žádost o grant (plnění v roce 2004):

- *Prolínání kultur* – cyklus tematických večerů věnovaných národnostním menšinám (program Kulturní aktivity příslušníků národnostních menšin žijících v České republice MK ČR, odp. osoba Mgr. Dana Petrádová a Mgr. Blanka Konvalinková)

5 Veletrh

Pracovníci knihovny (Informační služba, Knihovna pro děti a mládež, dramaturgická rada) se podíleli na organizaci doprovodného programu Veletrhu dětské knihy v Liberci.

Doprovodný program v KVK:

- seminář „Rozvoj čtenářství u dětí se specifickou poruchou učení aneb Jak pracovat s dyslektickými dětmi“ – ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Liberci
účastníci: pracovníci dětských oddělení v knihovnách
- konference „Cesty ke čtenářství“ – ve spolupráci s Obcí spisovatelů a Ministerstvem Kultury
- výstava „Jarní setkání s ilustrací“ – ve spolupráci s Klubem ilustrátorů dětských knih
- křest CD „O kočce Julii“
- autorské čtení a křest „Almanachu Literárního klubu“
- společný koncert souborů při ZŠ a ZUŠ Jablonoňová

V průběhu celého veletrhu se knihovna prezentovala ve stánku v prostorách výstaviště.

VŠEOBECNÁ KNIHOVNA

Knihovní fondy:

- úpravy volných výběrů naučné literatury a tematických celků beletrie: přesun fondu rakouské knihovny, posun cizojazyčné literatury, vědeckofantastické literatury a divadelních her, začlenění dokumentů vybraných tříd naučné literatury ze studijní knihovny, převedení části knižního fondu do skladového režimu
- úpravy lokací, dislokací, interních kódů v elektronických databázích
- technické úpravy (popisky regálů, označení nových třídění na hřbetech knih)
- zpracování darů ve smyslu výběru vhodných titulů, provedení náhrady knih poškozených, zpracování potřebných duplikátů či zcela nových titulů – po technické stránce pro vřazení do volných výběrů, z hlediska katalogizace záznamy do elektronických databází.

Počet: 10000 knih

3770 časopisů

- řazení do skladů: 2300 sv.
- převzetí nových přírůstků: 5987 sv.
- příprava periodik pro výpůjční proces – 3770 exemplářů

Služby:

- organizace automatizovaného výpůjčního systému – viz číselné ukazatele plánu v příloze
- zajišťování informační služby v odd.
- výběr a zpracování seznamu nových přírůstků v oddělení pro uživatele – 5x
- průběžné vyřizování upomínek a zamluvenek
- výběr doporučené školní četby včetně zhotovení seznamů pro pobočky – 2x

Ostatní:

- tisk statistik výpůjček
- podíl na zajišťování celoknihovnických exkurzí
- výběr doporučené literatury pro tematická výročí (výstavky v odd.) – 10x

- spoluúčast 3 pracovníků oddělení na organizaci akce Velké společné čtení
- účast na vzdělávání, školení: všichni pracovníci celkem 15x

STUDIJNÍ KNIHOVNA

Knihovní fondy:

- číselné ukazatele – viz tabulka v příloze
- provedení první části reorganizace volného výběru fondu naučné literatury. Ze studijní knihovny byla do všeobecné knihovny převedena celá třída MDT 9 a knižní fond dalších 28 vybraných znaků. Do uvolněného prostoru byly přemístěny všechny ostatní dokumenty z volného výběru všeobecné knihovny (část duplikátů byla dále převedena do skladů) a byla vytvořena další studijní místa.
- Nová organizace fondů CD ROM: průběžné doplňování interních kódů, technické označování vnějšího obalu.
- Změna půjčovního režimu: od září 2003 jsou základy skript, které vydává TU Liberec dávány prezenčně, aby byl alespoň jeden exemplář ke studiu vždy k dispozici.
- Řazení ve skladu: 16490 sv.
- Zpracování nových přírůstků norem: 1112 dokumentů
- Zrušení stávajícího volného výběru prezenční literatury z důvodů ochrany fondu i prostorových potřeb – část fondu vřazena do příručky studovny, část do skladů

Služby:

- organizace automatizovaného výpůjčního systému – viz číselné ukazatele plánu v příloze
- zajišťování informační služby v odd.
- zajišťování prezenčních výpůjček ze skladů – 5512 sv.
- průběžné vyřizování upomínek a zamluvenek
- obsluha kopírek, sledování evidence kopií

Ostatní:

- podíl na zajišťování celoknihovních exkurzí
- zajištění MVS, MMVS
- spoluúčast na organizaci akce Velké společné čtení
- účast na vzdělávání, školení: všichni pracovníci celkem 15x

STUDOVNA, ČÍTÁRNA

Knihovní fondy:

- provedení kompletní revize **knižních fondů** příruční knihovny, změna tematického řazení na systematické, technické vnější označení dokumentů, vřazeno 611 nových přírůstků
- **Periodika:**
 - průběžná evidence pv a nákupu – na rok 2003 bylo uděláno předplatné na 2000 titulů, polepování bezpečnostním kódem a ukládání, evidence a rozdělování časopisů (nákup) na jednotlivá odd. a pobočky
 - 673 urgencí na pv, další neevidované urgencye na nedodaný nákup pro pobočky a ostatní odd.
 - zpracováno a vřazeno do abecedy 230 nových časopisů
 - ukládání regionálních periodik ve skladu (ostatní regiony) – tyto časopisy se zatím neevidují, je pouze abecední seznam (783 titulů) + firemní (asi 250)
 - objednávky časopisů na rok 2004 pro ústředí a pobočky
 - objednávka zahraničních periodik
 - za rok 2003 bylo zkompletováno a předáno ke zpracování 1312 titulů roku 2002
 - do vazby připraveno a předáno – 3 deníky, 1 týdeník, sb. Zák., sb. Smluv
- **Mapy:** 180 nových map přebráno a uloženo

Služby:

- průběžné vřazování periodik do volných výběrů – 129570 titulů
- průběžné vřazování knih do volných výběrů – 5030 titulů
- zajišťování informační služby, prezenční výpůjčky (30300 sv.)
- cirkulace – 465 výpůjček – 8 podnikům, za rok vybráno 6540,- Kč
- zajištění provozu čtenářských boxů – 325 čtenářů, 459 hodin

Ostatní:

- Podíl na zajištění výpůjčních služeb v ostatních odděleních
- Organizace stavění a evidence povinných výtisků tzv. Drobných tisků
- Účast na školeních a seminářích – všichni pracovníci 10x

HUDEBNÍ ODDĚLENÍ**Knihovní fondy:**

- číselné ukazatele – viz tabulka v příloze
- revize CD středů, kontrola číselné řady a oprava nečitelných signatur
- přestěhování kazet do krabic zhotovených paní knihařkou
- přestěhování CD středů do nově zhotovených skříní
- úklid hudebnin ve skladu, zabezpečení zárazkami, vytrídění hudebnin, poškozených na vazbu a nezpracovaných do katalogizace
- zrušení systematiky MDT v hudebninách, realizace tematického členění

Služby:

- zajišťování informační služby v odd.
- zakoupení předplatného hudebních časopisů a zřízení čítárny a studovny těchto časopisů
- zřízení oddílu „přílohy“, které jsou součástí hudebnin a časopisů
- rozšíření posluchačských míst o dvě místa
- rozvolnění žánru pop, rock a klasická hudba na nově zhotovené regály
- vytvoření nových popisů jednotlivých žánrů
- přestěhování žánru „mluvené slovo“ na větší regál
- přestěhování hudební příručky, jmenného a DT katalogu hudebnin
- zasílání nabídkových seznamů nových hudebnin do ZUŠ a ZŠ Jablonožská
- průběžné oslovování regionálních kapel na doplňování regionální hudby
- informování čtenářů pomocí plakátů libereckých kulturních institucí o hudebních pořadech v návaznosti na naše CD
- zřízení nových žánrů: alternativa, new age a relaxační hudba

Ostatní:

- příprava a realizace soutěže pro naše čtenáře o vstupenky na festival etnické a alternativní hudby GRABŠTEJN WORLD FEST 2003
- 8 pořadů ředitele ZUŠ ve Frýdlantě pana Vladimíra Hrdiny
- spolupráce s agenturou ŠtĚK na přípravách pořadů v Experimentálním studiu v Liberci
- podíl na zajištění celoknihovních exkurzí
- účast všech pracovníků na školeních a seminářích – 12x

KNIHOVNA PRO DĚTI A MLÁDEŽ**Knihovní fondy:**

- číselné ukazatele – viz tabulku v příloze
- zpracování přírůstků novinek – 2783 sv.
- úprava volného výběru tematické skupiny mládeže – výběr do jiných skupin, doplnění z darů, včetně označení na hřbetech knih a úprav v katalozích – 3000 sv.

Služby:

- průběžné zajišťování informační služby v oddělení
- průběžná agenda upomínek a zmluvenek
- organizace schůzek Literárního klubu a Leporela – 21x
- příprava a realizace soutěže Máj-měsíc poezie a vyhodnocení vítězných prací v rámci dne Aby ze světa...
- organizace systematických lekcí bibliografické gramotnosti pro mladší školní věk – 98x
- příprava a realizace literárních soutěží včetně autogramiád – 5x

Ostatní:

- zajišťování seznamů potřebné literatury pro akce základních škol, Základní umělecké školy v Liberci, kulturních organizací města
- organizace seminářů pro studenty PF TU v Liberci – 2x
- zajištění 106 exkurzí pro děti a mládež, podíl na organizaci celoknihovních exkurzí
- příprava a realizace výstav s nakladateli – 2x
- vydání CD „Děti čtou nevidomým dětem“
- vydání Almanachu Literárního klubu
- vydání prvotin členů Literárního klubu – 3x
- účast na vzdělávacích akcích pro pracovníky knihovny – všichni pracovníci 12x

POBOČKY

Celkový počet městských poboček se do konce roku 2003 ustálil na počtu 7 půjčoven. Pobočka Vratislavice působí od 1.7.2003 jako městská knihovna pod řízením Obvodního městského úřadu Vratislavice nad Nisou, pobočka Krásná Studánka byla uzavřena a přestěhována na nové působiště, do Euroregionálního gymnázia v Radčicích, kde se experimentálně prověřuje spojení funkce veřejné a školní knihovny.

Plnění úkolů oddělení poboček:**Knihovní fondy:**

- číselné ukazatele – viz tabulka v příloze
- průběžná retrokonverze knihovního fondu a vkládání dokumentů do elektronických databází na pobočce Kunratická a Vesec
- redakce knižního fondu na pobočce Ruprechtice
- nová organizace volného výběru na pobočce Radčice, základní elektronická evidence
- soustředění aktuálního fondu zrušených poboček Horská, Na Jeřábu a Vápenka do souborného fondu pro budoucí využití(doplnění, náhrady) pro všechna provozní oddělení knihovny
- zpracování přírůstku novinek – 2047 sv. na všechny pobočky
- výběr a evidence výměnných souborů pro rozšíření nabídky volných výběrů poboček – celkem 48 souborů

Služby:

- zajišťování informační služby (lokální, bibliografické a faktografické informace) na všech pobočkách
- průběžné vyřizování zmluvenek a upomínek
- besedy knihovnické gramotnosti pro základní školy – celkem 76x
- organizace literárních akcí – 45x
- doplňování a zprostředkování studijní literatury pro studenty TU na pobočce Vesec

Ostatní:

- zajišťování exkurzí dle požadavků ZŠ – celkem 76x

- příprava a organizace celostátní akce Noc s Andersenem (přenocování dětí v knihovně, zajištění kulturního programu) – pobočka Kunratická a Vesec
- příprava výtvarných dílen u příležitosti velikonočních a vánočních svátků – 5x
- podíl na organizaci celoknihovních akcí (Velké společné čtení, Vánoce)
- účast na vzdělávacích akcích (v knihovně i v jiných zařízeních) – všechny pracovníce poboček 10x
- měsíční evidence statistických a pokladních výkazů

ÚTVAR DOPLŇOVÁNÍ A ZPRACOVÁNÍ FONDU

Akvizice

Příjem dokumentů

Získávání dokumentů se odehrává stále stejným způsobem – tj. nákupem, dary a regionálním povinným výtiskem. O nákupu a následném rozdělení rozhoduje Novinková komise, složená ze zástupců všech oddělení a vedoucí akvizice.

Nákup knih, hudebnin, CD-ROMů, videokazet, map a kazet se provádí buď přímo u nakladatelů (podle elektronických nebo tištěných nabídek), nebo přes distributory a také u knihkupců (výběr zaleží na výši rabatu). Stále více využíváme nákupu v internetových obchodech. Vzhledem k tomu, že neexistuje jedna souhrnná nabídka (jako dříve Knižní novinky), je velmi obtížné a pracné informace o vydaných titulech získat. Veškerý nákup je ovšem přímo závislý na přidělených finančních prostředcích.

Nezanedbatelným zdrojem přírůstku knihovny jsou dary. Značnou část tvoří dary od čtenářů – většinou beletrie (např. Zdeněk Prágr).

Významným darem letošního roku byl dar paní Marcely Nožičkové, která nám předala pozůstalost po neteři Karoliny Světlé paní Čermákové - Slukové, celkem 42 publikací.

Česká spořitelna – 75.000,- Kč – zde funguje spolupráce s Univerzitní knihovnou Technické univerzity v Liberci, z těchto prostředků byly nakoupeny cizojazyčné knihy encyklopedického charakteru.

170 knih a periodik nám darovala Parlamentní knihovna v Praze.

Za částku 3000,- liber poskytnutou The British Council v Praze byly pořízeny knihy a periodika v angličtině (vydané ve Velké Británii). Tento fond je našimi čtenáři velmi využíván.

Další významný dar nám poskytl Goethe-Institut. V hodnotě 2000,- EUR jsme nakoupili německou literaturu.

Rakouské velvyslanectví pravidelně doplňuje fond rakouské literatury.

Již třetím rokem nám posílá knihy v italštině paní Isa Engelmann z Verony. Letos nám darovala 48 knih a 42 hudebních CD.

Barbara Graham – 51 knih v angličtině – beletrie.

Mari Hall – 54 výtisků v angličtině

Britské knihkupectví Fantasy Centre (Londýn) – 150 knih – beletrie, science-fiction.

Multikulturní centrum Praha – 10 výtisků týkajících se problematiky menšin v rámci akce Lidé, čtěte! Každý měsíc poskytuje akviziční servis.

Nakladatelství Atlantis nám darovalo cca 300 knih (beletrie i naučná literatura), které se rozdělovaly i do místních lidových knihoven okresu.

Průběžně docházely knihy z nadace České knihovny pro místní lidové knihovny okresu.

Od nakladatelství Maťa jsme obdrželi 10 výtisků zdarma, Šulc a spol. 18 výtisků, Collegium Carolinum 4 výtisky, nakladatelství Paido 32 výtisků, nakladatelství UK Praha 12 výtisků, nakladatelství Oldag 10 výtisků, S+D – nakladatelství a vyd. 6 výtisků.

Odpisy

Odpisy knih a ostatních dokumentů se provádějí na základě návrhů z jednotlivých oddělení. V roce 2003 ještě probíhala superrevize z roku 2002 a následně se nenalezené dokumenty odepisovaly. Dále se odepisují hlavně knihy poškozené, ztracené, případně zastaralé.

V závěru roku 2003 jsme začali převádět knihy ze zrušených poboček Na Jeřábu, Horská a Krásná Studánka do všeobecné knihovny. Knihy jsou řádně označeny a taktéž zvýrazněny v přírůstkových seznamech jednotlivých poboček.

Nákup norem – normy jsou žádané, ale finančně náročné (téměř 500.000,- Kč v tomto roce). Objednává je vedoucí Studijní knihovny slečna Danielová a nejsou započítány v celkovém přírůstku knihovny.

PŘÍRŮSTEK KVK 2003

24514 knihovních jednotek

PŘÍRŮSTEK MLK : 4178 knihovních jednotek

KVK + MLK: 28692 knihovních jednotek

Z celkového přírůstku 24514 je:

Druhy dokumentů	Počet
knihy	19380
periodika	1903
mapy	157
hudebniny	105
CD-ROM	460
CD (zvukové nosiče)	2184
videokazety	93
kazety	232

- Přírůstek podle akviziční metody – bez periodik, ale včetně MLK:

Akviziční metoda	Počet
koupě	19592
dary od institucí	3441
dary od jednotlivců	2774
regionální povinný výtisk	768
ostatní	214
CELKEM	26789

- Přírůstek podle jazyka – bez periodik, ale včetně MLK:

Jazyk	Počet
čeština	22107
angličtina	1826
francouzština	36
němčina	665
polština	13
italština	108
ruština	138
slovenština	55
ostatní	1841
CELKEM	26789

- Přírůstek podle lokace – bez periodik, ale včetně MLK:

Lokace	Počet
Studijní knihovna	7318
Všeobecná knihovna	5944
Dětská knihovna	2583
Hudební knihovna	2443
Pobočky	2047
Výměnný fond	2276
Místní lidové knihovny	4178
CELKEM	26789

ODPISY

Odpisy knihovních jednotek se provádějí v úředním jmenném katalogu, v přírůstkovém seznamu a v místním seznamu a to u publikací, které ještě nejsou vloženy do počítače (starší tituly a fond poboček).

U publikací (výtisků), které jsou v počítači se odepisuje v počítači a v místním seznamu.

Odpisy: 10225 exemplářů

Katalogizace

Katalogizace představuje kompletní jmenné a věcné zpracování všech druhů dokumentů, včetně vytváření autoritních záznamů.

Jmenná katalogizace

Provádí se v UNIMARCU podle pravidel AACR2. Záznamy se posílají dávkově do Národní knihovny v Praze.

Tvorba autorit

Součástí jmenné katalogizace je i tvorba autorit. Zde se již využívá systému sdílené katalogizace tzn., že autorita, která je již v bázi AUJ NK ČR se pomocí protokolu Z39.50 převezme a naopak autorita, která bázi AUJ NK není, se nově vytvoří (podle slovníků, příruček nebo OCLC) v lokální databázi a po kontrole supervizorem odešle jako návrh do báze AUJ NK, odkud ji pak může převzít kterákoliv knihovna. Letos se do AUJ NK odeslalo 1574 ověřených záznamů autorit.

Při běžné katalogizaci již využívají naši katalogizátoři stahování autorit u cca 70% záznamů, což nesporně šetří jejich práci se zjišťováním a ověřováním autorit v různých informačních pramenech. Pro ilustraci toho, jak katalogizátoři „stahují“ autority, slouží následující tabulka za 1. pololetí 2003. Ve 2. pololetí je situace podobná, ale bohužel v novém ARL (nová verze Rapid Library) ještě nejsou zprovozněny statistiky.

2003 měsíc	Staž. celkem	Poslané	Stažené při katalogizaci	%	Harmonizace
leden	3461	147	729	20%	----
únor	6351	38	819	4,6%	----
březen	598	76	598	12,7%	----
duben	527	81	527	15,3%	----
květen	644	82	644	12,7%	-----
červen	4304	122	901	13,5%	3403
červenec	3186	83	511	16,2%	2675

Od srpna 2003 používáme nový modul pro tvorbu autoritních záznamů. Definovali jsme nový pracovní list pro všechny typy autoritních záznamů. Zahájili jsme sdílenou tvorbu korporativních záznamů.

Jmenná katalogizace 11518 záznamů

Autoritní záznamy 1574 zaslaných autorit on-line
 30000 převzatých + harmonizovaných

Grant na autority (podprogram VISK 9)

Rok 2001 – vyčištění lokální databáze Autorit od duplicitních záznamů.

Rok 2002 – pokračuje Krajská vědecká knihovna na práci v projektu v rámci VISK 9 – Kooperativní tvorba a využívání souborů autorit.

Během roku 2002 se nám podařilo on-line pomocí protokolu Z-39.50 zaslat do AUJ databáze NK 1563 záznamů autorit. V roce 2003 jsme zaslali on-line do AUJ databáze NK 1574 záznamů autorit. Celkem v obou letech to je 3137 kvalitních autoritních záznamů.

Počet převzatých autorit nelze evidovat úplně přesně, ale v rámci projektu a tohoto grantu, při kterém jsme využili práci externistů, se v roce 2003 podařilo „zharmonizovat“ opět zhruba 25.000 autoritních záznamů (druhá polovina abecedy).

Rovněž proběhla v tomto roce první revize záznamů, část oprav a úprav problematických autorit. Asi 5000 záznamů se „zharmonizovalo“ během rutinní práce katalogizátorů, takže ke konci roku 2003 se podařilo upravit stejně jako v roce 2002 cca 30.000 lokálních autoritních záznamů – tj. ověřit je na správnost a opatřit je kódem z Národní knihovny. Tím stoupl počet „zharmonizovaných“ autorit v naší lokální databázi na cca 60.000 (nyní tvoří již 2/3 všech našich autorit). Během roku 2003 bylo na harmonizaci odpracováno 943 hodin.

Ke každému záznamu beletrie se vytváří anotace.

Periodické přílohy časopisů na CD-ROM se zpracovávají obdobně jako periodika do báze periodik s vazbou na tištěné periodikum.

Přílohy knih na CD-ROM jsou zpracovány jako samostatný záznam s vazbou na knihu, které je přílohou. Průběžně se také provádí retrokonverze skladového fondu.

Retrokonverze jmenná 4685 záznamů

Věcná katalogizace

U každé naučné publikace či jiného dokumentu se vytváří věcné zařazení, a to pomocí vybraných znaků MDT a předmětových hesel. Hesla a znaky se vytvářejí v souladu s katalogizační politikou NK Praha.

V průběhu roku (v srpnu 2003) došlo ke změně v souvislosti s přechodem na nový ARL. Předmětová hesla byla převedena z polí 964 bibl. záznamu do autorit vázaných k poli 6XX bibl. záznamu, a to celkem 33008 záznamů. Autoritní záznamy z předmětových hesel byly vytvořeny takto: osobní autority, akce/korporace, geografické jméno, jméno rodiny, unifikovaný název, věcné téma. Invertovaná předmětová hesla byla „hlavoručně“ převedena do podoby LCSH, tj. přirozeného pořádku slov. U všech 33008 záznamů byly vytvořeny potřebné odkazy a vazby, aby se v novém ARL katalogu dalo správně vyhledávat. Z databáze NK jsme začali „stahovat“ geografické autority.

Věcná katalogizace 8428 záznamů

Většina záznamů vytvořených při jmenné retrokonverzi se také doplňuje věcnou katalogizací.

Retrokonverze věcná 3920 záznamů

Každý záznam po jmenné a věcné katalogizaci ještě prochází kontrolou popisu a současně přípravou záznamu k tisku katalogizačních lístků.

Kontrola popisu 9624 záznamů

Tvorba katalogizačních lístků

Z nových a zkontrolovaných záznamů se vytvoří báze pro tisk katalogizačních lístků pro potřeby knihovny, poboček a místních lidových knihoven okresu.

V současné době základním klasickým katalogem knihovny je místní katalog. Obsahuje všechny záznamy s kompletním přehledem všech duplikátů včetně odpisů. Současně tento katalog slouží k přebírání dokumentů na oddělení.

Dalším katalogem, který zatím stále řadíme, je jmenný katalog, který vytváří kompletní přehled o všech knižních dokumentech v knihovně – těch, které jsou v počítači i těch, které zatím ještě v počítači vloženy nejsou. Je řazen podle autorů (případně prvního slova názvu) a tvoří zálohový katalog k počítači.

Protože na některých pobočkách stále ještě nejsou počítače a pokud jsou tak nejsou propojeny s centrem přímo, ale záznamy na knihy se jim dodávají dávkově v určitých intervalech, dostávají také tyto knihovny katalogizační lístky vytvořené v našem oddělení. Tyto katalogizační lístky si knihovny na pobočkách samy zařazují do svých lístkových katalogů.

Stejným způsobem vytváříme katalogizační lístky i pro místní lidové knihovny na všechny dokumenty, které dostávají zpracované od nás.

Katalogizační lístky

Lokace	Počet
místní katalog	10557
jmenný katalog	14403
pobočky	6141
výměnný fond	6828
místní lidové knihovny	16712
CELKEM	54641

Přípisy

Pokud knihu již máme a připisujeme „pouze“ duplikát, je to činnost časově velmi náročná, protože to představuje důkladně titul zjistit a mnohdy na více místech, podle signatury vyhledat v místním katalogu katalogizační lístek, zjistit poslední duplikát a potom teprve připsat nový. Přípisy jsou většinou dary čtenářů, případně institucí.

Přípisů jsme provedli

3566 duplikátů

Technické zpracování dokumentů

Technické zpracování – to je konečná příprava dokumentů na předání do oddělení. Všechny dokumenty se musejí opatřit signaturou, slovním nebo číselným vyjádřením umístění a barevně polepit foliemi.

Potom následuje balení knih – 16084 a rozdělení na police. Dokumenty se připraví na převzetí pro jednotlivá oddělení. Oddělení v budově přebírají podle lístků z místního katalogu. Pro pobočky a místní lidové knihovny se vytvářejí distribuční seznamy a knihy se na jednotlivá místa rozvázejí.

Ostatní činnosti

Podíl na exkurzích

Jméno	Počet
Konvalinková	8
Sýkorová	1
Bajerová	1

Výstavy – organizace výstavy „Karolina Světlá“ a s ní související beseda v říjnu 2003 (Mgr. D. Sýkorová, Mgr. B. Konvalinková)

Pořady

(Mgr. D. Petrášová, Mgr. B. Konvalinková)

Kulturní akce o menšinách a pro menšiny:

Afrika - 16. října 2003

Návraty ke kořenům – ukrajinský literární večer (ve spolupráci s Multikulturním centrem Praha) – 26. listopadu 2003

Vánoce, jak je slaví jinde – 10. prosince 2003.

Pracuje se na přípravě česko-romské knihy pro děti, která by měla vyjít v březnu 2004. Na akcích a knize pro menšiny se finančně podílí KÚ Libereckého kraje a Magistrát města Liberce.

Účast na knihovnických konferencích:

Knihovny současnosti – Seč u Chrudimi, září 2003

Mezinárodní IFLA kongres v srpnu 2003 v Berlíně

Česko-německé setkání v GI v listopadu 2003

Účast v pracovních skupinách NK ČR

- Komise pro Souborný katalog Mgr. Sýkorová, Mgr. Konvalinková
- Komise věcného zpracování v NK ČR – Bc. Trojanová
- Komise pro seriály: H. Juklíčková
- Komise pro speciální druhy dokumentů: PhDr. Kořítková, Mgr. Sekyra, Rubášová, Zvolská

Seznamka (školení pro uživatele)

Probíhala každý čtvrtek od 16.00 v učebně, kde se zájemci učí, jak vyhledávat v on-line katalogu knihovny (případně i v jiných databázích). Seznamka probíhala v měsících leden, únor, září, říjen, listopad, prosinec a zúčastnilo se jí 96 zájemců.

Internet pro seniory – školení pro veřejnost – základní vyhledávání v Internetu: od března po celý rok 2krát měsíčně (včetně zaškolení v e-mailu, vždy plně obsazená učebna (15 míst), celkový počet účastníků – cca 270.

(Petrýdesová, Konvalinková, Sekyra)

Ediční rada – K. Trojanová, Mgr. B. Konvalinková

- přípravné práce pro sborník k výročí na rok 2004, zpracování archivních materiálů (jednotliví členové rady)
- spolupráce s KAL, Světlík (Kateřina Trojanová)

Britské centrum KVK – K. Trojanová, Pavel Žižka

- organizace a vedení cambridgeských zkoušek včetně registrací ke zkouškám (leden, březen, červen, září a prosinec 2003)
- literární večer s básníkem Rogerem Robinsonem (12.11.2003)
- organizace seminářů k současné britské literatuře, které jsou akreditovány u MK ČR a jsou určeny především učitelům angličtiny (23.10., 13.11., 11.12.2003 a 2 semináře ještě proběhnou v únoru a březnu)
- účast na setkání britských center v Praze na British Council 12.12.2003

KVK Liberec jako partnerská knihovna Goethe-Institutu Praha

(Mgr. B. Konvalinková)

- autorské čtení a beseda se spisovatelem Jürgenem Serke o knize Böhmisches Dörfer, 10. a 11. června 2003
- Mezinárodní kongres IFLA v srpnu 2003 v Berlíně – doporučení a zaplacení účastnického poplatku
- Spolupráce na projektu Kriminacht (literární soutěž pro mládež)
- Účast na semináři v MěK Praha na téma Národnostní menšiny

ODDĚLENÍ INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ

Hlavní činností oddělení byla zpráva základního infor. systému knihovny knihovního systému Rapid Library a jeho nového nástupce ARL. Velký podíl úprav souvisel se změnou systému věcné katalogizace a následně přechodu katalogizace autorit a článků do ARL. Během celého roku probíhaly úpravy a změny v aplikaci IPAC. Nadále pokračovala kooperace s NK a se souborným katalogem CASLIN.

Prioritním úkolem byla údržba výpočetní techniky, průběžná modernizace, výběr, nákup a instalace nové techniky (6 počítačů, notebook, 3 laser. tiskárny, 3 snímače.....)

Na 80 počítačích proběhlo navýšení paměťové kapacity z 32 KB RAM o 128 MB.

Souběžně pracovníci oddělení zajišťovali pravidelnou údržbu veřejných internetových stanic, jejichž počet se ustálil na počtu 21. Rozšířil se počet stanic pro vyhledávání v IPACu a zpřístupnila se čtenářům nová služba KONTA. Pravidelnou a téměř každodenní činností byla údržba a aktualizace WWW stránek a informačních tabulí KVK. V polovině roku jsme provedli přechod na vnějším poštovním serveru z platformy Linux na platformu Windows 2000 (Kerio Mailserver 5), která je lépe spravovatelná. Důvodem byla výhodnější možnost zajištění antivirové ochrany příchozích emailů do kvkly a navíc odpadly náklady na každoroční aktualizaci antivirového programu pro Linux z důvodu přechodu na antivirový program, který je již v kvkli používán na stanicích. Tímto krokem se zároveň uvolnil jeden počítač pro uživatelské využití.

Zakoupením nového databázového serveru (pro Cache) se připravila půda pro kompletní přechod na novou knihovní aplikaci ARL, která běží na samostatném stroji a již se nedělí o prostředky s webovým serverem. Tímto krokem se zvýšila nejenom bezpečnost a výkon databázového serveru, ale zároveň se také zajistila lepší spravovatelnost obou aplikací.

Vytvořili jsme FTP server, který umožňuje bezproblémové předávání dat větších objemů. Zásahem do chodu oddělení byla i náhlá změna v personálním obsazení.

ODDĚLENÍ REGIONÁLNÍHO KNIHOVNICTVÍ

Krajská vědecká knihovna v Liberci je ze zákona č. 257/2001 Sb. pověřená výkonem regionálních funkcí a zodpovědností za úroveň poskytovaných knihovnických a informačních služeb základním knihovnám na Liberecku.

V souladu s Programem podpory výkonu regionálních funkcí zpracoval útvar organizace knihovnictví realizační projekt „Zajištění regionálních funkcí v základních knihovnách Libereckého kraje v roce 2003“ a veškerá činnost regionálního pracoviště byla po celý rok zaměřována na jeho naplňování.

Konkrétní pomoc jednotlivým základním knihovnám poskytovala oblastní regionální pracoviště v městských knihovnách, které krajská knihovna pověřila výkonem regionální funkce. Na základě dobrých zkušeností z předchozího roku byla potvrzena platnost smluv s Městskou knihovnou v České Lípě pro oblast Českolipska, s Městskou knihovnou v Jablonci nad Nisou pro oblast Jablonecka a s platností od 1. 1. 2003 byla uzavřena smlouva s Městskou knihovnou v Semilech pro oblast Semilská. Oblast Liberecka zabezpečuje oddělení regionálního knihovnictví KVK v Liberci. Součástí smluv o výkonu RF byly finanční rozpočty na činnost, kterou se v rámci stanovených kritérií standardů zavázaly pověřené knihovny vykonávat.

Náklady na regionální činnost byly hrazeny z dotace Ministerstva kultury ČR, jejíž celková výše 5 125 000 Kč (podle stanoveného klíče počtu knihoven a počtu obyvatel) byla rozdělena na pověřené knihovny :

Česká Lípa –	972 000
Jablonec nad Nisou –	760 000
Semily –	950 000

ÚTVAR ORGANIZACE KNIHOVNICTVÍ (KRAJSKÉ PRACOVIŠTĚ)

Byl v průběhu roku personálně obsazen jedním pracovním úvazkem, který byl složen z 50 % úvazku vedoucího útvaru vzdělávání, informací a organizace knihovnictví a 50 % tvoří další pracovník ve funkci výkonného metodika.

Do celkového rozpočtu mzdových fondů na výkon krajské funkce RF kraje byl dále zahrnut další pracovní úvazek, složený z části pracovního úvazku ekonoma KVK a řidiče služebního auta, zakoupeného počátkem roku pro potřeby všech pověřených knihoven regionu.

Zaměření veškeré činnosti krajského útvaru organizace knihovnictví vyplývá z vládního nařízení ke Standardům výkonu regionálních funkcí pro krajskou a pověřenou knihovnu. Počátkem roku prováděly krajské knihovny revize těchto standardů a v současné době se v rámci sekce SDRUK pro regionální funkce připravuje metodický pokyn pro vykonávání regionálních činností v dalším období. Útvar organizace knihovnictví KVK připravil prezentaci revize standardu pro práci s výměnnými fondy pro celostátní pracovní jednání SDRUK v Pardubicích.

Kromě zpracování realizačního projektu „Zajištění regionálních funkcí v základních knihovnách Libereckého kraje v roce 2003“ zajistil útvar plnění daných standardních činností následovně:

- **Statistika knihovnických činností**

Pro úspěšný sběr a zpracování výkazů KULT – V 12 byly sběrem pro jednotlivé oblasti základních knihoven pověřeny knihovny, pověřené výkonem RF. Pro kontrolu součtu dat, zpracování statistických přehledů a následné provádění analýz byl všem pověřeným knihovnám zakoupen speciální program. Zpracování krajských sumářů provedl útvar organizace knihovnictví ve stanoveném termínu. Zároveň byla pro potřeby krajského úřadu zpracovaná analýza stavu knihoven v kraji.

- **Poradenská a konzultační činnost**

Podpora zajištění odpovídající kvality knihovnických a informačních služeb v základních knihovnách kraje, poskytování konzultací, rad a pomoci při zavádění ITC, zpracování projektů, plánů, koncepcí a rozborů knihovnictví v regionu byla zaměřena především na pomoc pověřeným knihovnám při sjednocení postupů a metod poskytovaných služeb základním knihovnám.

poskytnuto konzultací : 21

- **Metodické návštěvy**

Metodické návštěvy byly zaměřeny na knihovny měst Libereckého kraje. Cílem bylo získat informace o stavu knihoven přímo na místě a navázat kontakty jak s pracovníky knihoven, tak i jejich zřizovateli. Několik kontrolních návštěv bylo také vykonáno v obecních knihovnách s neprofesionálními pracovníky u příležitosti hodnocení knihoven obcí, přihlášených do soutěže Vesnice roku 2003.

celkem vykonáno metodických návštěv : 72

- **Plány, rozbor**

Zpracování návrhu koncepce knihovnictví Libereckého kraje.

Zpracování realizačního projektu Zajištění regionálních funkcí v základních knihovnách Libereckého kraje.

Zpracování rozborů výsledků činnosti pověřených knihoven a předložení v daných termínech Ministerstvu kultury ČR a NK ČR.

- **Vzdělávání knihovníků**

Útvar organizace knihovnictví zároveň plní funkci regionálního výukového a vzdělávacího centra a kromě nabídky odborného vzdělávání poskytuje vzdělávání základní počítačové gramotnosti.

Kurzy počítačové gramotnosti

S ohledem na podmínky většiny zájemců bylo rozhodnuto o organizaci dvou souběžných kurzů v úterý a v pátek. Přednostně byly do obou výukových dnů zařazeni pracovníci pověřené knihovny v České Lípě z důvodů vytíženosti služebního auta, kterým byla zajištěna doprava z České Lípy do Liberce. Každý kurz byl obsazen pracovníky z 9 knihoven a z toho bylo do obou kurzů přednostně zařazeno 8 knihoven s neprofesionálními pracovníky. Celkem bylo do obou kurzů zařazeno 34 účastníků, z toho 16 absolvovalo všechny přednášené moduly. Dalších 18 účastníků se školilo pouze ve vybraných modulech.

Oba kurzy probíhaly v rozsahu 7 modulů:

- Základní pojmy informačních technologií
- Základy práce s počítačem a správa souborů
- Textový editor
- Tabulkový kalkulátor
- Databáze
- Grafické programy
- Služby informačních sítí

Každý modul byl rozložen do 3 lekcí v rozsahu 20 hodin, kromě prvního modulu, který měl rozsah pouze 2 lekce v rozsahu 15 hodin. Účastníci kurzů prověřovali získané znalosti testy a u příležitosti předávání osvědčení bylo provedeno závěrečné hodnocení za účasti lektora.

Odborné školení

Program školení zahrnoval přednášky tematicky zaměřené na: knihovnickou legislativu (*Služby knihovny*),

práci se čtenářem (*Komunikace a působení na veřejnost, Jak čtou české děti, Čtenářství očima psychologa, Jak pracovat s dyslektickými dětmi*), knihovnictví (*Historické fondy knihovny*),

literaturu (*Česká literatura ve filmu 60. let, Česká literatura na počátku 20. století, Literatura posledního desetiletí 20. století*)

celkem vzdělávacích akcí: 52 (z toho 40 lekcí práce s PC)

celkem hodin: 301 (z toho 270 práce s PC)

celkem účastníků: 655

- **Semináře a porady**

Koordinační porady ředitelek a odborných pracovníků regionálních pracovišť k zajištění vzájemné informovanosti a sjednocení postupů při zabezpečování standardu kvantity a kvality poskytovaných služeb základním knihovnám.

celkem porad : 5

celkem účastníků: 53

Regionální služby poskytované oddělením regionálního knihovnictví základním knihovnám oblasti Liberecka

Oddělení regionálního knihovnictví zabezpečuje pomoc základním knihovnám pracujícím na území bývalého okresu Liberec v rozsahu jako výkonem regionálních funkcí pověřené městské knihovny kraje. Personálně je tato činnost zabezpečována 350% pracovního úvazku oddělení a dalšími 100% úvazku (50% technické zpracování + 50% odborné zpracování) útvaru zpracování knihovních fondů.

V průběhu roku byla přednostně věnována pozornost obecním úřadům, které do konce loňského roku nezaregistrovaly své knihovny na MK ČR.

Současný stav registrace knihoven:

celkem 64 (z toho 55 místních a 9 městských)

Nezaregistrované knihovny: *MLK Mníšek* – nepracuje a nemá dosud vyřešené umístění, *MLK Ludvíkov p. Sm.* – registrace závisí na dlouhodobě nemocné knihovnici MěK Nové Město p. Sm., *MLK Kunratice* – přes podrobné vysvětlování a opakované zaslání podkladů k registraci (naposledy 10. 6. 2003) zatím obecní úřad knihovnu nezaregistroval.

Veškerá činnost oddělení probíhala v souladu s realizačním projektem v rámci jednotlivých standardních činností následovně:

Poradenská a konzultační činnost

Týkala se zejména registrace knihoven, zjišťování stavu knihoven (dotazníky), přípravy na revizi, zlepšení podmínek činnosti knihoven (Andělka, Petrašovice), předání knihoven (Petrašovice). Řada jednání probíhala na obecních úřadech (dobrá spolupráce s OÚ Bílá). Pozornost byla věnována zvláště Obecní knihovně v Jindřichovicích p. Sm. (evidence knihovního fondu, jednání na OÚ o nákupu knihovnického programu) a MK Petrašovice (roztřídění a označení fondu naučné literatury, uspořádání fondu, rozřaďovače). Pro doplnění vybavení petrašovické knihovny byly zajištěny regály ze skladu v Mníšku.

celkem poskytnutých konzultací: 49

celkem metodických návštěv: 96

Statistika knihovnických činností

byla zpracována za všechny knihovny kromě nefungující knihovny v Mníšku a MLK Kunratice, odkud přes urgence výkaz nepřišel. Statistika byla zpracována dvojmo – v programu Stat 2002 z SVK Hradec Králové a v programu IPOS.

Vzdělávání knihovníků

je realizováno ve spolupráci s regionálním výukovým a vzdělávacím centrem KVK Liberec.

Porady

Porady pracovníků městských knihoven 4 x

Oblastní porada knihovníků: 1 x

Pomoc při revizi a aktualizaci KF

V průběhu roku byly provedeny revize v knihovnách: Žďárek, Petrašovice, Radimovice, Dlouhý Most, Kobyla, Křižany a Dětrichov. Při revizi byl používán jednoduchý excelovský program (na místě jsou zapsána do počítače přírůstková čísla knih na regálech a ve výpůjčních sáčkách), další práce jsou prováděny na pracovišti v KVK. O všech provedených revizích byly pořízeny zápisy. Po dobu cca půl roku budou v knihovnách dohledávány chybějící knihy, teprve potom bude revize uzavřena. Součástí revize bylo zjištění stavu knihovního fondu podle přírůstkových seznamů, zpracování karty pohybu knihovního fondu a dále odstranění všech chyb zjištěných při revizi.

Kromě vykazovaných revizí provedly pracovnice MěK Hrádek nad Nisou a Chrastava revizi ve svých knihovnách. K těmto revizím byly poskytnuty pouze podklady, proto je nevykazujeme.

Aktualizace knihovních fondů byla provedena ve všech třech revidovaných knihovnách vždy před zahájením revize.

celkem pomoc při revizi a aktualizaci KF: 7 knihoven

počet revidovaných knihovních jednotek: 23 715

Nákup KF z prostředků obcí

probíhá na základě smluv o nákupu a zpracování knih. Knihy jsou dodávány do 51 místních a 7 městských knihoven. Finanční částka na nákup knih v roce 2003 od obecních úřadů činí 522 539 Kč. Veškerá nakoupená literatura byla kompletně technicky zpracována (orazítkováno, označeno, zabaleno, vybaveno knižními a katalogizačními lístky) .

O čerpání prostředků je vedena přesná evidence. Výběr knih ponechávají knihovníci převážně na pracovníci KVK, přestože mají možnost přijet si knihy vybrat nebo nevyhovující tituly vyměnit za jiné. Rozdělení knih do jednotlivých knihoven je zaevidováno v elektronickém katalogu KVK. Kromě toho je nadále řazen lístkový souborný katalog nákupu.

počet obslužených knihoven: 58

počet knihovních jednotek: 3888

Výměnný fond

Rozpočet na nákup VF z dotace MK ČR byl stanoven ve výši 300 000 Kč. K prvnímu pololetí byla dokončena retrokonverze výměnného fondu uloženého ve skladu KVK a zároveň jeho aktualizace. Vyřazeno a odepsáno bylo 739 svazků.

Průběžně jsou do el. katalogu zaznamenávány knihy ze starších vrácených souborů.

stav VF: 13 531 svazků

roční přírůstek: 2 163 svazky

z toho z dotace: 1976 svazků

Cirkulace VF

Soubory převážně sestavují pracovníci oddělení podle požadavků knihovníků. Podle možností si knihovníci přijedou vybrat osobně. Kromě MLK a některých městských knihoven využívalo výměnné fondy 6 poboček KVK Liberec.

počet obslužených knihoven: 61

počet expedovaných souborů: 177

počet svazků v souborech: 6 439

Další činnost

Informační listy pro knihovny oblasti Liberecka : 4x ročně

Do každého čísla byly zpracovány tři medailóny autorů, přehledy významných kulturních výročí na jednotlivé měsíce a aktuální úkoly a informace z knihovnictví. Při metodických návštěvách jsme se přesvědčily, že materiály jsou skutečně využívány.

Značení starších fondů MLK – nabízíme všem knihovnám, všechny objednávky na vytištění štítků byly vyřízeny (Kobyly, Bílý Potok, Petrašovice aj.)

Česká kniha – oddělení knihovnictví je distribučním centrem knih objednaných pro městské knihovny Libereckého okresu z programu MK ČR Česká kniha. Knihy jsou zde rovněž kompletně zpracovány.

Koncem pololetí byly připraveny **smlouvy o poskytování odborných knihovnických služeb** a předány zřizovatelům knihoven.

ODDĚLENÍ REGIONALISTIKY, STARÝCH A VZÁCNÝCH TISKŮ

Excerpce článků

Bylo vyexcerpováno ca 2644 z toho do NK ca 2000. Nejsou posílány články z obecních zpravodajů a sborníků vydaných před rokem 1991.

Jmenné autority

Bylo vloženo 310 regionálních osobností; 120 autorit bylo přijato Národní knihovnou do centrální databáze (jsou vloženy i autority z retrokonverze 19. století.)

V nedávné době začalo zasílání regionálních korporací a akcí do NK.

Retrokonverze

Bylo vloženo 103 knih vydaných v 19. století. Knihy byly převedeny do fondu starých a vzácných tisků.

Rešerše

Celkem zaregistrováno 21 žádostí o jednorázovou dokumentografickou rešerši, z toho přes formulář na www stránkách KVK na internetu byly zadány 3 žádosti.

Dokumentografické:

strojové z fondu KVK	2
kombinované z fondu KVK	1
kombinované z fondu KVK a fondů jiných českých knihoven	18
CELKEM:	21

Objednavatelé rešerší mají až na výjimky zájem jen o soupisy dokumentů v českém jazyce, tudíž jsou hlavními inf. zdroji katalogy KVK, Česká národní bibliografie a souborné katalogy JIB, CASLIN, TINLIB, SKAT, popř. i online katalogy jednotlivých odborných knihoven v ČR, které nejsou zapojeny do projektu některého z výše jmenovaných souborných katalogů.

Formální úprava rešerší odpovídá ČSN 01 01 98. Jelikož ale ne všechny informační zdroje nabízejí ISBD formát záznamu dokumentů, jehož použití ČSN 01 01 98 vyžaduje, je nutné záznamy z těchto zdrojů do požadovaného formátu upravit ručně.

Dotazy

Od začátku roku jsem vyřídili asi 39 různě komplikovaných dotazů. Odpověď na některé z nich ovšem vyžadovala i několikahodinové faktografické pátrání. Do tohoto počtu nejsou zahrnuty dotazy obdržené během pravidelných odpoledních služeb ve Studijní knihovně.

Informační služba

Oddělení regionalistiky a starých a vzácných tisků zajišťovalo informační služby ve vědecké půjčovně v rozsahu 15 hodin týdně (na osobu pět hodin týdně) a šest sobotních služeb v rozsahu 30 hodin ročně.

Staré a vzácné tisky

Probíhala spolupráce s katedrou dějepisu PF TU v Liberci na semináři „Kniha jako historický pramen“ a v rámci výuky Úvodu do studia dějepisu byly provedeny tři exkurse s odbornou přednáškou o starých tiscích.

Bylo pokračováno v digitalizaci novin „Reichenberger Zeitung“.

HOSPODAŘENÍ

Přehled základních finančních ukazatelů v roce 2003

příjmy:

vlastní příjmy z hlavní činnosti:	3 393 903,- Kč
příspěvek na provoz od státu:	2 372 000,- Kč
příspěvek na provoz od kraje:	27 162 179,- Kč
příspěvek na provoz od města:	1 840 509,- Kč
dotace na investiční výdaje od státu:	298 000,- Kč
dotace na investiční výdaje od kraje:	600 000,- Kč

výdaje:

výdaje investiční:	2 450 517,- Kč
výdaje neinvestiční:	36 817 087,- Kč
z toho osobní náklady:	19 441 366,- Kč
z toho mzdové náklady:	14 032 000,- Kč
z toho náklady na nákup knih. fondu:	3 383 217,- Kč

ZÁVĚR

V průběhu celého sledovaného roku se pracovníci knihovny s maximálním vypětím sil vyrovnávali s požadavky a potřebami uživatelů, které ve všech parametrech výrazně vzrostly.

Opakovaně přetrvával problém nedostatku potřebných finančních prostředků na tak odpovídající akvizici knihovního fondu, aby nabídka aktuálních dokumentů byla v souladu s postavením, funkcí a posláním krajské vědecké knihovny.

Stagující činností v tomto období byly práce na realizaci průzkumů a sběru jejich podkladů, což je pro argumentaci potřeby financí, kvalitního a početnějšího personálního obsazení atd. nezbytné. Tento úkol bude zapracován do úkolů vedoucích pracovníků útvaru pro rok 2004.

Předložené číselné i slovní zhodnocení celoroční činnosti ale i tak dokazuje velice dobré výsledky práce kolektivu knihovny a podle prokazatelného zájmu uživatelů a občanů obecně o naše služby vypovídá jasně o přínosu Krajské vědecké knihovny v Liberci a jejím nezastupitelném místě v systému společenských institucí .